

Jeesusena Tallinnas

Hiljuti esietendus Estonia Teatris Mai Murdmaa balletiõhtu "Credo". Selle teises osas, balletis J. S. Bachi muusikale "Maarja Magdaleena", tantsib Jeesuse rollis peale Viesturs Jansoni ka PETE-RAS SKIRMANTAS — Leedu Ooperi- ja Balletiteatri balleti- solist, kes on omal maal sama armastatud kui Kaie Kõrb siin.

Pikakasvuline (1,89) malbe naeratusena leedu tantsija on praegu 37-aastane ning loodab laval veel kaua vastu pida.

P. S.: See sõltub füüsilisest vormist. Treenin iga päev palju, nii kodus kui ringreisidel. Õnneks on mul praegu palju tööd, Leedu ja välismaal. Lausa dieeti ei pea; liha süüa vähe, eelistan puu- ja juurvilju, putrusid. Armastan magusat — sellega tuleb piiri pidada. Balletitantsijaks tahtsin saada juba lapsena. Üheksa-aastasena tuli elama hakata

internaadis — olen maalt pärit. Mu enda pojad tantsust ei huvitu. Abikaasa töötab raadios.

Kas eelistate klassikalist või modernset tantsukeelt?

Balletikooli lõpetasin 1974. aastal — siis Nõukogude Liidus modernstiili ei õpetatud. Aastajagu Leningradi Väikeses Ooperiteatris Nikolai Morozovi juures töötades täiendasin end ka erinevate tantsustiilide osas. Hiljem, esinedes USA-s, Inglismaal, Šveitsis, Prantsusmaal, Austrias, Saksamaal, Jaapanis ning mujal erinevate mainekate koreograafide käe all, olen palju juurde õpinud. Aastaid ainult klassika tantsimine muutub endale igavaks.

Minu koduteatris moderntantsu praktiliselt ei viljelda. Kui ma selle nimel ise pingutanud poleks, näeks seal ainult klassikat.

Olen otsinud kontakti endale sobivate koreograafidega, näi-

teks töötasin Maurice Béjart'ga ja mul on luba tema loodud esitada.

Vilniuse ooperi- ja balletiteatris etendub, Bachi ja Presseri muusikal põhinevas "Proovis" tantsite samuti Jeesusena. On selles ja "Maarja Magdaleena" samanimelises rollis midagi sarnast?

Koreograafiline materjal on täiesti erinev. Olen aastaid unistanud koostööst Mai Murdmaaga. Olin näinud mitut tema balletti; ka meie teatris tõi ta lavale "Võlumandariini". Kui ta mulle nüüd pakkumise tegi, rõõmustasin väga, jätsin kõrvale mitu teist tööd ja külalisetendused. Mai töös on eriti meeldiv see, et oma mõtteid esitades jätab ta tantsijale teatud improviseerimisvabaduse. "Credos" on palju originaalseid koreograafilisi ja lavastuslikke lahendusi. Mul oli Eestis kerge töötada ka tänu repetiitor Saima Kranigi abile, keda tunnen koosenemise ajast Riia galakontserdil. "Maarja Magdaleena" on mu partneriks kas Ingrid Iter või Inna Sõrmus — noored lootustandvad baleriinid. Mina püüdsin jälgida ja tunnetada neid, nemad omakorda mind. Ehkki peategelaste dueti osa selles balletis on väike, tekkis meil sisemine kontakt.

Vilniuse etenduses on Jeesus laval märgatavalt rohkem aega. Sel juhul saab juhusliku möödalaskmise korvata mõnes teises soolonumbris; kui esinemisaeg on lühike, tuleb iga liigutusega anda endast kõik.

Teie nüüdisaegse arhitektuuriga koduteatri ja Estonia Teatri lava suurus ning tehnilised võimalused on väga erinevad.

Igal teatril on oma eelised ja puudujäägid. "Maarja Magdaleena" kui minu meelest veidi kammerlik lavastus sobib hästi just Estonia lavale. Sellega on arvestanud ka läti kunstnik Andris Freibergs ja valguskunstnik Lloyd Sobel USA-st. Meie teatri moodne lavatehnika veab vahel alt — siis mõtled, et pigem olgu see lihtsam. Vilniuse teater on väga külm — projekteerijad unustasid oma klaasivaimustuses nähtavasti, et hoone ei asu Itaalias.

Seekordne töö Eestis polnud kuuldavasti teie esimene kokkupuude Estonia Teatriga.

Eestis tantsisin aastaid tagasi koos Olga Tšitšerovaga "Luikede järves". Kahju, et Estonia Teatri balletitrupp on vahemaal väiksemaks jäänud: paljud solistid on välismaale tööle läinud. Siiski on teie trupil kadestusväär-

Cyrillus Kreek oli oma ajast ees

Haapsalus tähistati laupäeva pärastlõunal pidulikult helilooja, pedagoogi ja koorijuhi Cyrillus Kreegi 105. sünniaastapäeva.

Kreek sündis Läänemaal Saanika külas 3. detsembril 1889 ja suri Haapsalus 26. märtsil 1962.

Peterburi konservatooriumi haridusega muusik töötas 1907. aastast vaheaegadega peamiselt Haapsalus muusikaõpetajana. Sellest 11 aastat (1921—32) andis ta muusikaharidust Läänemaal Õpetajate Seminaris. Prof. Kreek oli 1940—41 ja 1944—50 Tallinna Riikliku Konservatooriumi muusikateoreetiliste ainete õppejõud. Sellest ametist sunniti teda lahkuma, ehkki karmimad repressioonid jäid õnneks tulemata. Nendeks andnuks põhjust Kreegi tihe seotus vaimuliku muusikaga.

Muusikat õpetas pedagoog ka Rakveres ja Tartu Kõrgemas Muusikakoolis.

Haapsalus elas Kreek Väikese viigi kaldal. Kodumaja ees, tema pronksbüsti juures, peeti mälestuspäeva alustuseks laupäeval meenutushetki. Kohal olid muusikainimesed, sugulased, teised linnakodanikud. Kõnelesid linna- ja maavalitsuse esindajad, laulis Haapsalu meeskoor.

Järgnesid leinaminutid muusiku haul Haapsalu Vanas surnuaias. Seal meenutas Haapsalu üks praeguseid teepokamaid koorijuhte Helga Kariis Kreeki Läänemaal Õpetajate Seminaris

päevilt. Oma onuga kõneles haul õepoeg Lembit Põld.

Haapsalu kultuurielus aastaid osalenud kunstnik ja teatriharastaja Lembit Põld oli kohaloluist vanim Kreegi suguvõsa esindaja. Haapsalus elavad veel Cyrillus Kreegi 2 tüdart ja poeg perega. Viimasel on kaks poega. Suguvõsas on mitu täna Eestis tegutsevat muusikapedagoogi ja koorijuhti. Lembit Põld ütles puhkavale onule, et ärgu ta muretsegu; lapsed on terved ja siinne elu läheb edasi, nüüd jälle oma vabas riigis.

Kalmistult mindi edasi Haapsalu toomkirikusse. Sealset mälestuskontserdil esinesid Püha Johannese koguduse noortekoor, kammerkoor Haapsalu, muusikakooli viiuliõpilased ja organist Jüri Ilves.

Mälestuspäeval kõlas palju Kreegi muusikat. Lembit Põld ütles eile ES-ile, et sugulased jäid kogu eelnenud päeva korraldusega väga rahule. Kohalikud muusikud tulid nende hinnangul Kreegi teoste esitamisega suurepäraselt toime.

Pärast kontserti viibisid sugulased ja Läänemaal kultuuriavalduse esindajad koos kultuurikeskuses, kus meenutati lähemas ringis Läänemaal päritolu muusikaautoriteeti; meest, kelle loomingut hinnatakse kui oma ajast liiga palju ees olnut. Nii et alles nüüd hakatakse jõudma Kreegi aukartustäratava pärandi mõistmiseni.

MARGUS VÄLJA

ena Tallinnas ja Vilniuses

internaadis — olen maalt pärit. Mu enda pojad tantsust ei huvitu. Abikaasa töötab raadios.

Kas eelistate klassikalist või modernset tantsukeelt?

Balletikooli lõpetasin 1974. aastal — siis Nõukogude Liidus modernstiili ei õpetatud. Aastajagu Leningradi Väikeses Ooperiteatris Nikolai Morozovi juures töötades täiendasin end ka erinevate tantsustilide osas. Hiljem, esinedes USA-s, Inglismaal, Sveitsis, Prantsusmaal, Austrias, Saksamaal, Jaapanis ning mujal erinevate mainekate koreograafide käe all, olen palju juurde õpinud. Aastaid ainult klassika tantsimine muutub endale igavaks.

Minu koduteatris modernitantsu praktiliselt ei viljelda. Kui ma selle nimel ise pingutanud poleks, näeks seal ainult klassikat.

Olen otsinud kontakti endale sobivate koreograafidega, näi-

teks töötasin Maurice Béjart'ga ja mul on luba tema loodud esitada.

Vilniuse ooperi- ja balletiteatris etenduvad, Bach'i ja Presseri muusikal põhinevas "Proovis" tantsite samuti Jeesusena. On selles ja "Maarja Magdaleena" samanimelises rollis midagi sarnast?

Koreograafiline materjal on täiesti erinev. Olen aastaid unistanud koostööst Mai Murdmaaga. Olin näinud mitut tema balletti; ka meie teatris tõi ta lavale "Võlumandariini". Kui ta mulle nüüd pakkumise tegi, rõõmustasin väga, jätsin kõrvale mitu teist tööd ja külalisetendused. Mai töös on eriti meeldiv see, et oma mõtteid esitades jätab ta tantsijale teatud improviseerimisvabaduse. "Credos" on palju originaalseid koreograafilisi ja lavastuslikke lahendusi. Mul oli Eestis kerge töötada ka tänu repetiitor Saima Kranigi abile, keda tunnen koosesinemise ajast Riia gala-kontserdil. "Maarja Magdaleenas" on mu partneriks kas Ingrid Iter või Inna Sõrmus — noored lootustandvad baleriinid. Mina püüdsin jälgida ja tunnetada neid, nemad omakorda mind. Ehkki peategelaste dueti osa selles balletis on väike, tekkis meil sisemine kontakt.

Vilniuse etenduses on Jeesus laval märgatavalt rohkem aega. Sel juhul saab juhusliku möödalaskmise korvata mõnes teises sooloonumbris; kui esinemisaeg on lühike, tuleb iga liigutusega anda endast kõik.

Teie nüüdisaegse arhitektuuriga koduteatri ja Estonia Teatri lava suurus ning tehnilised võimalused on väga erinevad.

Igal teatril on oma eelised ja puudujäägid. "Maarja Magdaleena" kui minu meelest veidi kammerlik lavastus sobib hästi just Estonia lavale. Sellega on arvestanud ka läti kunstnik Andris Freibergs ja valguskunstnik Lloyd Sobel USA-st. Meie teatri moodne lavatehnika veab vahel alt — siis mõtled, et pigem olgu see lihtsam. Vilniuse teater on väga külm — projekteerijad unustasid oma klaasivaimustuses nähtavasti, et hoone ei asu Itaalias.

Seekordne töö Eestis polnud kuuldavasti teie esimene kokkupuude Estonia Teatriga.

Eestis tantsisin aastaid tagasi koos Olga Tšitšerovaga "Luiked järves". Kahju, et Estonia Teatri balletitrupp on vahepeal väiksemaks jäänud: paljud solistid on välismaale tööle läinud. Siiski on teie trupil kadestusväär-

Peteras Skirmantas: "Olen aastaid unistanud koostööst Mai Murdmaaga."

— VAMBOLA SALUPUU foto

selt rikas repertuaar; Robert Northi "Blues. Tütarlaps ja surm. Elu kui unistus" on väga huvitava tantsukeelega. Seda vaadates imestas, kuidas eesti klassikalise ettevalmistusega tantsijad modernkoreograafia nii hästi on omandanud. Võnuks arvata, et esineb mõni USA trupp.

Vaadates Vilniuses "Proovi", imestas, et teie teatri balleti-

trupis on nii palju meestantsijaid.

Meie trupis on ligi 70 tantsijat, neist pooled mehed. Välismaale on läinud vaid üks baleriin ja mõned noored, kelle lahkumine pole kaotus. Leedus on tippantsija palk väike, koos etendustasuga sada dollarit kuus. Noored saavad pea poole vähem. Et ära elada, tuleb leida lisatööd: esinejaks varieteetes, õpetatakse balletikoolis või juhendatakse tantsuringe. Kahjuks ei mõista valitsus, et kunst on meie suurim rikkus. Et trupp pole lagunenud, see näitab suurt pühendumist.

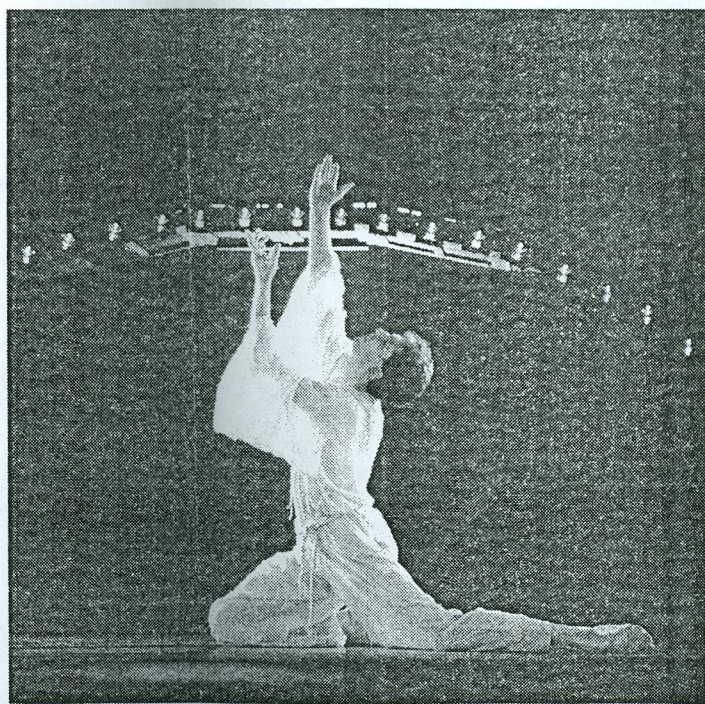
Kas mõni balletiõhtu läheb Leedus ka täissaalile?

Leedus on rasked ajad. Teatripilet on küll suhteliselt odav, kuid intelligentsi ja pensionäride jaoks kallis. Need, kel raha küllaga, eelistavad käia Pariisi või Londoni balletti vaatamas — mitte huvi, vaid uhkuse pärast. Täissaal on vaid "Luiked järve" etenduses. 1200 kohta on Vilniuse suuruse linna kohta palju ka; diplomaatiline korpus ei saa ju kogu saali täita. Nii polegi meil viimase poolteise aasta jooksul välja tulnud ühtki uut balletilavastust.

Unistuste roll?

Tahaksin, et mõni koreograaf looks midagi nimelt mulle sobivat, mu füüsilisi eeldusi arvestades. Muidu aga haarab enim just see roll, mis parasjagu pooleli. Antud juhul Jeesus Kristus.

AITA KIVI

Kõiksusse kanduv armastus on igavene ja ainus, mis loob ja inimkonda edasi viib. Nii on "Credo" kreedona kirjas kavalehel. "Maarja Magdaleenas" püüab seda sõnumit Jeesusena võimendada ka leedu tantsija.

HARRI ROSPU foto

reek st ees

päevilt. Oma onuga kõneles haual õepoeg Lembit Põld.

Haapsalu kultuurielus aastaid osalenud kunstnik ja teatriharastaja Lembit Põld oli kohaloluist vanim Kreegi suguvõsa esindaja. Haapsalus elavad veel Cyrillus Kreegi 2 tütart ja poeg perega. Viimasel on kaks poega. Suguvõsas on mitu täna Eestis tegutsevat muusikapedagoogi ja koorijuhti. Lembit Põld ütles puhkavale onule, et ärgu ta muretsegu; lapsed on terved ja siinne elu läheb edasi, nüüd jälle oma vabas riigis.

Kalmistult mindi edasi Haapsalu toomkirikusse. Sealsel mälestuskontserdil esinesid Püha Johannese koguduse noortekoor, kammerkoor Haapsalu, muusikakooli viiuliõpilased ja organist Jüri Ilves.

Mälestuspäeval kõlas palju Kreegi muusikat. Lembit Põld ütles eile ES-ile, et sugulased jäid kogu eelnenud päeva korraldusega väga rahule. Kohalikud muusikud tulid nende hinnangul Kreegi teoste esitamisega suurepäraselt toime.

Pärast kontserti viibisid sugulased ja Läänemaa kultuuriavaliikuse esindajad koos kultuurikeskuses, kus meenutati lähemas ringis Läänemaa päritolu muusikaautoriteeti; meest, kelle loomingu hinnatakse kui oma ajast liiga palju ees olnut. Nii et alles nüüd hakatakse jõudma Kreegi aukartustäratava pärandi mõistmiseni.

MARGUS VÄLJA